

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500-1-23

Vol. LXXX Kaina 30 c.

TREČIADIENIS - WEDNESDAY, RUGSĖJIS - SEPTEMBER 17, 1986

Nr. 181

Aušra Nr. 49(89)

Tarybinio kalinio memuarai

VI. Lapienis

(Tęsinys)

Tardytojas nirdavo, užviravo pykčiu, kad neatsakinyje i jo klausimus, kuriais siekiama netiesos, bet tik apkaltinimo Atsisakydamas prisipažinti kaltu, lyg būčiau norėjęs jį patį išversti iš kojų. Tada visos priemonės mane palausti, jų nuomone, buvo geros. Kai žmogus pasirenka heroiską tylą, kad širdies šventovė liktų saugi, ištikima Dievui, tada smurtininkai griebiasi prievartos ir fiziniais varginimais bei kankinimais savo auką nori sugniuždyti, suluošinti. Už tai, kad atsisakiau būti nusikaltimo bendrininku, man buvo sudarytos itin sunkios kalinio sąlygos. Uždarė daugiau negu mėnesiui vienutėje ir pradėjo su manimi daryti kažkokius eksperimentus. Gretimos kameros (joje tuo metu kalinių nebuvo, nes, beldžiant į sieną, nieks niekada neatsiliepė) duris kažkas vis atidarydavo (girdėdavosi jas rakinant) ir įeidavo ten žmogus. Ką jis darydavo toje kameroje, aš nežinau. Tačiau kai tik ten įeidavo, netrukus pradėdavau jausti stiprius galvos skausmus. Netrukus galvoje atsirado užsisia. Po kelių dienų pradėjo vis dažniau ir dažniau tekėti kraujas iš nosies. Kai dieną tekėdavo kraujas, atsiguldavau aukštelininkas - kraujas nustodavo tekėjęs: naktį, kai tik užmigdavau, pajusdavau, kad nuo kraujo drėgna pagalvė. Pradėjau bijoti staigių bilidesių. Kai tik rakinandavo gretimos kameros ar pasivaikščiojimo aikštelių duris, aš išsisgądavau. Kad negirdėčiau staigių bilidesių, užsikimšdavau ausis vata ir užsidėdavau žemine kepurę su ausinėmis. Ir taip dieną ir naktį būdavau su žemine kepurę nusiimdavau tik eidamas praustis ir pas

(Bus daugiau)

Vilniaus partizanai

New Yorkas. - Vilniaus partizanai - tai filmas, kuris šiuo metu eina New Yorko kino Playhouse teatre, 57 gatvė. Filmas susuktas iš to laikotarpio, kai naciai buvo užėmę Lietuvą ir žydus uždūrė getuose. Filmas vadinamas dokumentariniu ir pavadintas „Partizans of Vilna“. Tai žydų rezistencijos prieš nacius filmas. Daugelis pagrindieji veikiančių žydų buvo vėliau įsijungę į partizanų dalinius Vilniaus apylinkėse ir Bielarusijoje. Filmo gamintojas yra Josh Waletzky. Kaip New York Times rašoma, kai Raudonoji armija 1944 m. išlaisvino Vilnių, iš 87,000 žydų bebuvo likę 600. Iš tų 600 žydų, 40 žydų pasikalbėjimui yra pateikiami tame filme, kaip žydai priešinosi antrojo karo metu. To filmo gamintoja yra advokatė Aviva Kempner, kuri surinko pinigų jo išleidimui. Jos tėvas yra dar prieš karą atvykęs į JAV iš Lietuvos.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad žodį išlaisvino New York Times rašo be kabučių.

Drakoniški suvaržymai

Paryžius. - Paryžius išgyvena bombų baimę, nes tik per vieną savaitę sprogo trys bombos.

Prancūzijos premjeras Jacques Chirac paskelbė tam tikrus suvaržymus, kurie turėtų sustabdyti terorizavimą nekaltų žmonių. Bus reikalaujama, kad svertišaliai turėtų visas, įskaitant ir amerikiečius, bet išskiriant šveicarus. Sekmadienio sporgime žuvo vienas policininkas ir du sužeisti.

Kažkokia arabų grupė, paskambinusi Beirute žinių agentūrai, prisiėmė savo atsakomybę, kad jie susprogdino tą bombą. Jie reikalauja, kad būtų iš kalėjimo išleistas sukilelių vadas Abdallah, kuris nužudė 4 m. kalėjimo bausmę už naudojimą ne savo pasą ir turėjimą sprogstamosios medžiagos. Jo dar laukia bausmė už 1982 m. dalyvavimą JAV karinio atache ir Izraelio diplomato Yacob Barsimentov nužudyme.

Sekmadienį bomba buvo palepta tarp gėlių, kurios buvo padėtos ant stalo populiariame restorane netoli Champs Elysees. Visos bombos buvo tos pačios gamybos.

Savo kalboje per radiją premjeras pareiškė, kad nuo dabar įvedami drakoniški potvarkiai kovai prieš teroristus; ir jokio pasigalėjimo nebus iš vyriausybės pusės ir teroristams ir tiems, kurie juos palaiko.

Urugvajuje prasidėjo vakar prekybos konferencija, kurioje dalyvauja 92 tautų atstovai.

Filipinų prezidentė Corazon C. Aquino, kai ji atvyko į JAV, į San Francisco aerodrome sutiko Californijos gubernatorių George Denkmejian ir jo žmoną Gloria. Šiuo metu prezidentė yra Washingtono.

Prezidentas skelbia karą

Washingtonas. - Pirmą kartą prez. Ronald Reagan ir jo žmona Nancy pasirodė kartu televizijoje ir kalbėjo apie narkotikų problemas šiame krašte. „Tai labai svarbi problema, kurią tik visi kartu tegalėsime išspręsti.“ Jie kalbėjo kaip tėvai, seneliai ir susirūpinę kaimynai apie narkotikų vartojimą, kuris yra paplitęs mūsų visuomenėje ir naikina visas geriausias vertybes, griaua institucijas ir žudo jaunimą. Jei mes būsime kartu, tai tie, kurie žudo Ameriką, ir tie, kurie chemikalais griaua žmonių gyvenimą, kalbėjo prezidentas, atsidurs prieš labai stiprią jėgą. Ir tada jie negalės pasislėpti tamsiuose skersgatviuose.

Prezidentas pateiks Kongresui eilę pasiūlymų, kad būtų priimtas įstatymas prieš narkotikų naudojimą. Jis tik trumpai tepaminėjo draudžiančias priemones, bet nieko neužsiminė apie tikrinamą valdžios tarnautojų, kas jau sukėlė tam tikrą abejonių, ypač kai kurių unijų tarpe. Narkotikų plitimo problema jau buvo iškelta šių metų pradžioje ir tapo politiniu objektu. Laukiama tuo reikalu griežto įstatymo. Reaganas jau seniai yra kalbėjęs apie tai, bet Baltieji Rūmai tik dabar pradėjo studijuoti įstatymo projektą.

Bilijonai prieš narkotikus

Sekanciamis biudžete narkotikų kontroliavimui turės būti skirtos sumos, nežinint kad yra ir žymus deficitas. Baltieji Rūmai numato, kad neužteks nei 2 bil. dol. Praeitą savaitę buvo tik bendras planas, pagal kurį būtų išleista 3 ar 4 bil. dol. per trejus metus šiai programai vykdyti. Norima įvesti mirties buasmę už su narkotikais susiurtus nusikaltimus. Teks įvesti ir įvairias švietimo programas, kurių nebuvo iki šiol.

Prezidentas savo kalboje pasakė, kad kova bus sunki ir ne vien tik pinigais ją bus galima laimėti. Jis sakė, kad kraštui ši kova su narkotikais metuose gali kainuoti apie 60 bilijonų dol. Maždaug tarp 4 ir 5 mil. žmonių reguliariai vartoja kokainą, 500,000 yra heroino vergai ir vienas iš dvylikos rūko marijuanų.

Kokainas visiškai sužaloja žmogų.

Prisiminęs savo kelionę į Prancūzijos Normandiją 40 metų sukakties proga, prezidentas sakė, kad jaunimas turėtų, atsiminęs žuvusių karių aukas už geresnį žmonių gyvenimą, tai įvertinti ir nusistatyti prieš narkotikų vartojimą. Jų pralietas kraujas už laisvę mūsų jaunimui yra ipareigojantis uždavinys.

Prezidento žmona pabrėžė narkotikų ir alkoholio žala kiekvienam, kas juos nauja, o tai pasidare epideminis reiškinys Amerikoje. Ir niekas nėra saugus nuo žiaurių rezultatų tiek šeimoje, tiek ir paviniame gyvenime. Turi būti rastas būdas sulaukyti narkotikų prekybai ir griežtai baudžiami tie, kurie tą prekybą skatina ir griaua žmonių gyvenimą.

Respublikonų ir demokratų vadai pritaria tokiam įstatymui, tik susilaiko nuo mirties bausmės įvedimo.

Popiežiaus sveikinimas

Roma. - Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Agostino Casaroli popiežiaus Jono Pauliaus II vardu laišku pasveikino vadinamą neprišijungusių kraštų sąjūdžio viršūnių konferenciją, kuri buvo Zimbabvės sostinėje, Afrikoje. Laiškas buvo adresuotas Zimbabvės ministeriui pirmininkui Mugabe, kuris vadovaus sąjūdžiui sekancius trejus metus. Kardinolas Casaroli popiežiaus vardu sveikina sąjūdį jo įsikūrimo 25 m. praga, pabrėždamas, kad neprišijungusių kraštų dialogas gali patarnauti tarptautinės pusiausvyros atstatymui ūkinėje, prekybinėje ir kultūrinėje srityse, kurios turi daug įtakos pasaulio taiką. Tarptautinį bendradarbiavimą turi įkvėpti visų pripažintose nelietiamose vertybės: pagarba žmogaus teisei kiekviename krašte, pagarba tautų teisei į nepriklausomybę bei laisvą apsisprendimą ir ūkinį bei socialinių sistemų suderinimą su pilnutiniu žmogaus asmens ugdymu tiek socialinėje, tiek kultūrinėje, tiek dvasinėje plėtojime.

Šiandien sąjūdžiui priklauso

TRUMPAI IŠ VISUR

Johannesburge, kaip praneša Pietų Afrikos vyriausybė, uždaryta dar 13 juodųjų mokyklų, kuriose vyko studentų neramumai. Prieš savaitę buvo uždaryta 20 mokyklų, kuriose taip pat būdavo nuolatiniai politiniai susirinkimai ir reikalavimai mokyklas pavadinti komunizmo pavadinimais.

Karachi mieste, bevaiziuojant Irako konsulo asistentui savo mašina į jstaiga, sprogo jo paties mašinos padėta bomba ir konsulas buvo užmuštas. Irako ambasada tuoj apkaltino Iraną.

Moskvoje buvo nuteisti 20 asmenų už korupciją, įskaitant ir maisto krautuvių vyriausiąją vedėją, kaip rašo Moskovskaja Pravda. Dauguma nuteisti net iki 15 metų kalėjimo bausmėmis.

Portlando Oregono valstijoje keturi lenkai pabėgo iš žvejų laivo ir pasirašė leidimo pasilikti Amerikoje.

Amerika ir Japonija pagal slaptą susitarimą sulauko pardavima superkompiuterio trečiojo pasaulio valstybėms, o ypač komunistinėms valstybėms, nes tai surišta su atominė technologija.

Egiptas painformavo Jordano premjerą apie pasitarimų eiga su Izraeliu, kad sutarta kviešti tarptautinę konferenciją Vidurio Rytų taikos klausimams spręsti.

Lietuvoje, kasinėjant Kvedarnos piliakalnį, buvo rasta II amžiaus Romos imperijos monetos. Ant Kvedarnos piliakalnio iki 1329 m. stovėjo pilis ir tai aptikta pirmą kartą, kai kormis, beraudamas žemę, ją išrausė į paviršių. Pagal tą monetą, galima manyti, kad Kvedarnos amžius yra dar tūkstančiu metų senesnis.

Sandinistų armijoje paimti kariai yra nuolat apmokomi politiniai, kaip praneša Managvoje tarnybas baigę vyrai. Dažnas jų pasisako jau už dabartinę prokomunistinę vyriausybę.

šimtas vienas narys: 96 Afrikos, Azijos ir Pietų Amerikos kraštai, trys Europos kraštai - Jugoslavija, Malta ir Kipras - ir du išsilaisvinimo sąjūdžiai. 25 m. laikotarpyje keletą kartų buvo mėginama sąjūdį pakreipti į Sovietų Sąjungos pusę.

Sovietų Sąjungoje keliamas Pabaltijo tautų reikalas

Jurmala. - Pirmą kartą po to, kai buvo areštuotas Amerikos žurnalistas Nicholas S. Daniloff, susitiko Amerikos ir Sovietų delegacijos netoli už Rygos esančiame Baltijos pajūrio kurortiniame mieste lyje Jurmala.

Šios konferencijos metu, kuri tęsis visą savaitę, bus laisvai pasikeista nuomonėmis apie Amerikos ir Sovietų Sąjungos snatykius, ginklų kontrolės reikalus, laisvos spaudos paskirtį ir viešąją opinią. Pagal iš anksto padarytą susitarimą, delegacijos nariai galės laisvai kalbėtis su gyventojais viešame forume.

Pasikeitimai delegacijose

Sovietų delegacijoje paskutiniu momentu įvyko pasikeitimai: joje turėjęs dalyvauti užsienio reikalų ministerio asistentas Aleksandr A. Besmertnykh nedalyvauja.

Amerikos delegacijoje, kurie turėjo būti, atsisakė vykti Richard N. Perle, Gynybos sekretoriaus asistentas, Alan L. Keyes, Valstybės sekretoriaus asistentas tarptautiniams reikalams, Robert C. McFarlane, buvęs Baltųjų Rūmų patarėjas saugumo reikalams ir Jeane J. Kirkpatrick, buvusi Amerikos ambasadorė Jungtinėse Tautose. Kai kuriems asmenims sovietai neįsivadė vizų.

Išvakarėse, kai tik Amerikos delegacija atvyko, John P. Wallach, kuris yra Hearst spaudos užsienio žinių redaktorius ir pagrindinis šios konferencijos organizatorius, tą vakarą pasakė, „kad jis yra nelaimingas, jog ši konferencija turi vykti tuo metu, kai jo kolega ir draugas Nick Daniloff yra pagrobtas jūsu krašte“. Kai Wallach kalbėjo, tai sovietų šeimininkas Gennadi Yanayev, delegacijos atstovas, stovėjo suakmenėjęs ir tik rūkė cigaretę ir visai nežiūrėjo į Wallach. Kai šis baigė, tai Yanayev tarė: „Mes turime diskutuoti tuos klausimus, kurie yra svarbūs mūsų santykiams, bet ne nusiisukti nuo pagrindinio dalyko“, - visai neminėdamas Daniloffo atvejo.

Sovietų delegacijai vadovauja Vladimir F. Petrovsky, užsienio ministerio pavaduotojas, o narių tarpe yra ir gen. Nikolai Chervov, ginklų kontrolės ekspertas.

Sesijos atidarymas

Konferencijos atidarymo sesijoje kalbėjo prezidento Reagano patarėjas Sovietų reikalams Jack F. Matlock, Jr., kuris pažymėjo, kad Daniloffo areštas yra niekas kitas, kaip tik pagrobimo aktas. Jis buvo pagrobtas todėl, kad būtų iškeistas į Gennadi Zakarovą, kuris areštuotas už šnipinėjimą. Tada Vladimir Patrovsky atsakė, kad „Mes nesame čia tam tikro spektaklio dalimi. Amerikos vyriausybė gerai žino, kokiose žinių rinkimo operacijose Daniloffas dalyvavo“. Tada Matlock atkrito: „Iš tikrujų, kadangi aš esu Amerikos

vyriausybės atsakingas pareigūnas, aš gerai žinau, kad Daniloffas yra nekaltas. Amerikos prezidentas tai žino ir tai yra privaciai ir viešai patvirtinęs ir jokie priešingi įrodinėjimai nebus priimti“. Sovietų kalbėtojas atsakė, kad tie įrodymai apie Daniloffo bylą buvo įteikti Amerikai. Tokiu tonu vyko sesijos atidarymas.

Vienu metu, kai publikoje galėjo būti apie 2,000 žmonių iš sovietų pusės, viena Amerikos delegacijos narė, Florence Ross iš Floridos, ištarė, kad jai pakanka tų viešų kumščiojimosi, ir tada visi jai stipriai paplojo.

Šis viešas Amerikos delegacijos nario Matlock kritika-vimas sovietų reikalų buvo labai neįprastas sovietų susirinkusiams piliečiams. Čia tenka pastebėti, kad Jack F. Matlock kalba konferencijoje rusiškai.

Vieta, kurioje vyksta šis simpoziumas.

Laisva valia - pagrindas apsisprendimui

Kalbėdamas apie Amerikos ir Sovietų santykius, prezidento patarėjas sovietų reikalams, klausant tai didelei miniai žmonių, kurių tarpe buvo ir nemažai latvių, šį pirmadienį pasakė, kad Maskva prisijungė Baltijos respublikas 1940 m. prieš jų valią. Ir toliau, nagrinėdamas ir primindamas abiejų kraštų ryšius, Matlock pareiškė: „Tai yra pagrindas, kodėl Jungtinės Amerikos valstybės nepripažįsta šių trijų respublikų - Latvijos, Lietuvos ir Estijos - Sovietų Sąjungos dalimi“.

Tada sovietų delegacijos dalyvis Vitaly Zhurkin, atskaidamas jį, tai, tarė: „Baltųjų Rūmų patarėjo pastabos yra įžeidimas mūsų latvių draugų ir įžeidimas visų sovietų žmonių“.

Toliau kesusiuose debatuose buvo keliami nusigincklavimo, diskriminacijos, žmogaus teisių ir tautinio apsisprendimo klausimai. Jack Matlock dar kalbėjo, kad komunistų ideologija yra pagrindinė priežastis santykių įsitempimui tarp Amerikos ir Sovietų Sąjungos. Sovietų vadai skaito save visų priešais, kurie kitaip galvoja ir skaito pasaulį kaip areną susikirtimams, kurie baigtusi tik jų laimėjimu.

KALENDORIUS

Rugsėjo 17 d.: Robertas, Kolumba, Matvina, Sigutė.
Rugsėjo 18 d.: Juozapas Kup., Irena, Aura, Mingaila.

ORAS

Saulė teka 6:31, leidžiasi 6:59.

Saulėta, temperatūra diena 75 l. naktį 58 l.

XX AMŽIUS

Šiame suveina 50 metų, kai buvo pradėtas leisti naujos dvasios dienraštis „XX Amžius“ („Dvidešimtas amžius“). Tai buvo modernus, plačių pažiūrų, tolerantiškas, gerai informuotas, stiprus savo publicistine puse, turtingas kultūrinio krūvio ir patrauklus savo įvairumu.

Toks dienraštis galėjo atsirasti, kai į Lietuvą pradėjo kviesti iš Prancūzijos, Belgijos, Vokietijos ir kitų vakarų valstybių universitetų aukštąsias studijas baigę jauni, energingi jau nepriklausomos Lietuvos auklėtiniai. Jie buvo prisižūrėję užsienio spaudos laimėjimų, susipažinę su naujomis idėjomis socialinėje ir politinėje srityje, stebėję modernią anų kraštų jaunų katalikų veiklą, patyrę apie vakarų kultūrinio lobius ir buvo užsidegę troškimu, ką galima perkelti į Lietuvą.

Tai buvo mums gerai žinomi veržlus kultūrininkai: Juozas Ambrazevičius-Brazaitis, dr. Pranas Dielininkaitis, dr. Jonas Grinius, dr. Zenonas Ivinskis, kun. Stasys Yla, dr. Antanas Maceina, dr. Ignas Skrupskelis. Trumpesnį laiką prie jų jungėsi Juozas Keliuotis, Kazys Bauba, Pranas Mantvydas, bet jie didesnio vaidmens nespėjo suvaidinti.

Norėdami savo iš pirmąjį vakarų kultūros kraštų atsivežtuosius laimėjimus perteikti Lietuvos žmonėms, jie sutarė leisti laikraštį. Tam atsirado nauja programa: prez. Antano Smetonos vyriausybė uždarė visas politines partijas, cenzūra ėmė kiekiau kontroliuoti ir tu partijų spaudą. Krikščionims demokratams artimas dienraštis „Rytas“ buvo kai kuriam laikui uždarytas ir jo redaktoriui dr. Leonui Bistrui atimta teisė toliau redaguoti dienraštį. Jis ir pasiūlė šių naujų entuziastų kultūrininkų grupei perimti dienraščio leidimą. Tai buvo proga, kurios jie nebegalėjo praleisti.

Kiekvienas iš jų buvo didelį sugebėjimų, kiekvienas galėjo būti dienraščio redaktorius, bet visi jie arba profesoriavo universitetuose, ar mokytojavo gimnazijose, ar redagavo žurnalus ir negalėjo išstati dienas pasilikti redakcijose. Tada kun. St. Ylos pasiūlymu redaktoriui buvo pakviestas kun. J. Prunskis, dirbęs plačiai skaitomam savaitraščiui „Mūsų laikraštis“ redakcijoje, kur vyr. redaktoriu buvo rašytojas Juozas Grušas. Naujam dienraščiui vardas buvo parinktas, kun. Ylos pasiūlymu, „XX Amžius“. Berods tokiu pavadinimu buvo periodinis leidinys Belgijoje.

Apie naujojo dienraščio pradžią Juozas Ambrazevičius-Brazaitis taip rašė: „1936 per Jonines pradėjo eiti Kaune dienraštis XX Amžius. Finansinę ir administracinę jo našumą pasiėmė talentingi patvarūs darbe, nebija rizikos Remigijus J. Valaitis ir Andrius Daugirdas. Redakcinę pusę pasiėmė jaunų akademiškų kolektyvas, kuriam anuo metu netrūko kovos ryžto, energijos ir optimizmo, iš kitos pusės, kuriame buvo pritari naujesnės vakaruose bręstančios idėjos ir kitais galvojančiam žmogui respektas... Tačiau visi jie buvo apkrauti darbais šioje ar kitokiose mokyklose, o Ignas Skrupskelis buvo „Židinio“ redaktorius. Buvo reikalingas žmogus, kuris pastoviai sėdėtų laikraštėje ir sukty aparatą drauge su redakcijos technikinio kolektyvu, kuriame buvo puikūs darbininkai ir solidarus bendrume darbe: Julius Būtenas, Antanas Paulikonis, Vincas Rygertas, Petras Kupčūnas, Pranas Rinkevičius. Šio kolektyvo priekyje

buvo pakviestas vyriausiu redaktoriui kun. Juozas Prunskis“ (Juozas Brazaitis. Raštai. IV. 338 psl.).

Kolektyvo nariai, negaudami jokio atlyginimo, atėdavo po porą savaitių talkinti redakcijoje. Tai buvo labai palaiminga tvarka. Kiekvienas iš jų atėdavo su naujomis idėjomis, įtraukdavo savo draugų ratą į bendradarbius. Dienraštis buvo tolerantiškai pozityvus ir turinčias. Besirūpinant pažanga, buvo įsitaisyta nauja, viena geriausių to laiko Lietuvoje, rotacinė mašina. Stiprinant informaciją, buvo surasti užsienio korespondentai, kurie kas rytas iš įvairių pasaulio sostinių telefonu perduodavo žinias. Berlyne korespondentą surado Z. Ivinskis, iš Stockholm tu pačiu tikslu prieš pat karą per užminutą jūrą buvo nuplaukęs kun. J. Prunskis, jis vyko ir į Romą bei Varšuvą, kur irgi surado korespondentus telefoniniam pranešimams. Redakcijoje dirbantis Julius Būtenas mokėjo daugelį svetimų kalbų, greit pagaudavo naujienas ir puikiai priiminėdavo telefoninius pranešimus iš didžiųjų pasaulio centrų. Pavyko rasti žmonių, kurie ir straisniais iš užsienio XX Amžių praturtindavo.

Jaunesnių kultūrininkų entuziazmą matydami, atėjo talkon ir vyresnieji. Prof. Juozas Eretas ypač daug pasitarėvė Ispanijos pilietinio karo metu savo nuostabiai puikiais straisniais nagrinėdamas tą strategiją. Jis uždėdavo visą puslapį, parūpindavo iliustraciją. Pasirašydavo slapyvardžiu „Hispanus“. Prof. Salkauskis irgi duodavo svarių straisnių. Prof. K. Pakšto bute ne kartą būdavo kolektyvo posėdžiai, jis ir straisniais paremdavo.

Norėdamas giliau apimti įvairias sritis, „XX Amžius“ įsivedė gausius skyrus. „Mokslo ir meno“ skyrių užpildėdavo J. Ambrazevičius, J. Grinius, A. Maceina, Z. Ivinskis. Čia buvo ir naujų knygų, ir teatro apžvalgos. Socialinį skyrių pavadintą „Darbas ir duona“ globojo Pr. Dielininkaitis. Humoro puslapį „Minga-Marga“ globojo J. Ambrazevičius. Jo įtaigijom dail. Kulakauskas paruošdavo gerų karikatūrų. Vienoj jų Maskvai palankus L. Gira buvo pavaizduotas bešveičias batus, ant kurių buvo simboliai: plaktukas ir kūjis. Už tą „politinę“ karikatūrą, Sovietų atstovybės spaudimu, „XX Amžius“ buvo nubaustas. Išpūdingi buvo dienraščio keliami sąjūdžiai: Lietuvos elektrifikacija, mūrinė Lietuva.

Labiau prasiveržti į mases padėjo vienas sumanus žygis: buvo paskelbta, kad nuo gruodžio 15 d. bus visiems nemokamai mėnesiui siunčiamas „XX Amžius“, jei tik pašto išlaidoms atsiųs vieną litą. Atsirado keliolika tūkstančių žmonių. Kadangi jų mėnu pasibaigė sausio 15, tai jie tais metais ir pasilikto nuolatiniams skaitytojais. „XX Amžius“ išsiyrė į pirmą vietą. Po kun. J. Prunskio 1939 m. vyr. red. tapo dr. Ign. Skrupskelis. Kai jį bolševikai areštavo, perėmė prof. St. Kolupaila, kol 1940 m. rugpj. 1 d. „XX Amžius“ okupantas uždarė.

Dabar visi redakcijos kolektyvo nariai ar technikieji redaktoriai yra mirę, ar, kaip Skrupskelis, Kupčūnas, Rinkevičius, bolševikų nužudyti. Beliko gyvi prof. dr. A. Maceina ir kun. J. Prunskis ir dar trumpesnį laiką vėliau redakcijoje dirbė Č. Grincevičius ir Pr. Ažuolas. „XX Amžius“ buvo neužmirštas proveržis mūsų žurnalistikos. Juoz. Pr.

DRAUGAS IR LITUANISTIKOS KATEDRA

Vieną paremti, kitą baigti įsteigti

BRONIUS NAINYS

„Atrodo, kad suradau būdą, kaip pritraukti daugiau lietuvių į tokius rečitalius (literatūros, B.N.). Muenchene skaičiau tuoj po pamaldų, o Londone ne tik po pamaldų, bet ir prie baro. Lietuviams tai vis dar galingi magnetai“ — sako rašytojas-dramaturgas Algirdas Landsbergis. („Pasaulio lietuvis“ nr. 202-203, 1986).

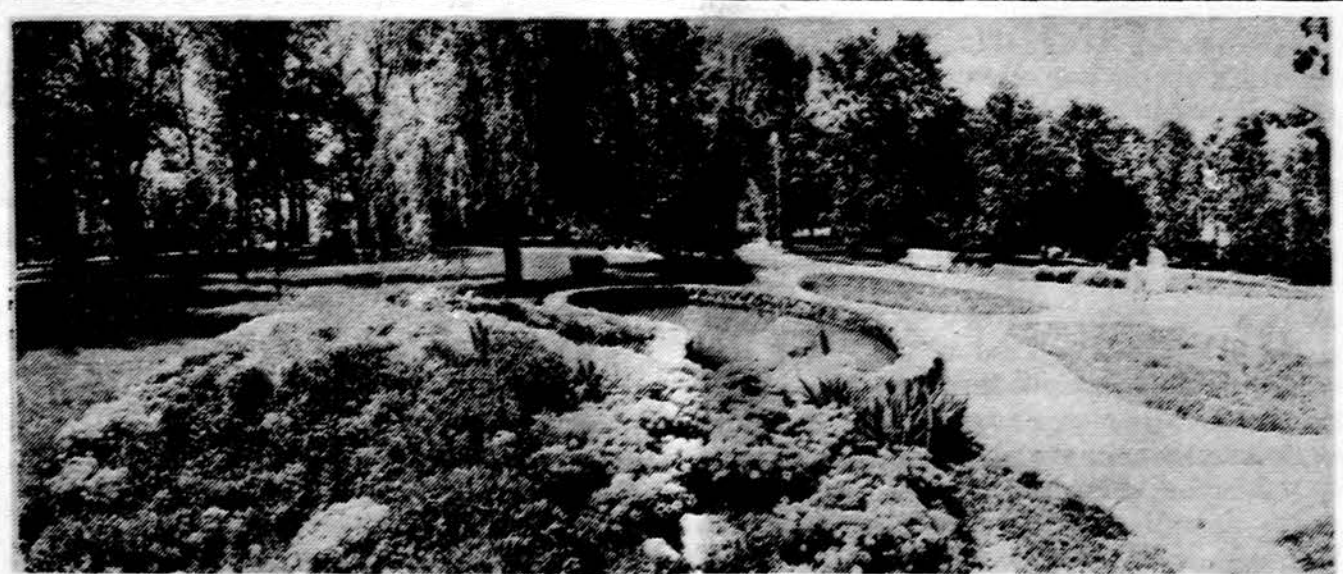
Pamaldos kaip pamaldos, yra ir netikinčių lietuvių, o ir ne visi tikintieji vienodai dažnai delnus suglaudžia potereliams, tačiau baras tai visgi yra tikrai galingas magnetas, naudojamas net ir labai kilniems tikslams, net ir patiems maldos namams paremti. Del tokio reikškinio mum gincytis tikrai neverta. Geriau pasirūpinti, kaip jį išnaudoti mūsų bendrų reikalų naudai ir tvarkytis taip, kad ta trauka būtų kaip galima didesnė. Bet tai jau nėra taip lengva, nes visi mes, kaip paslaptį žinom ir nuolat ja naudojames. Netrukus tuo magnetu bandys mus į būrį sutelkti ir dvi mum labai svarbios įstaigos — dienraštis „Draugas“ ir Lituanistikos katedra.

„Draugas“

Jam paremti pokylis įvyks rugšėjo 28, sekmadienį, 4 val. p.p. puošnioje Martinuko salėje, 2500 W. 95th Str., Evergreen Park, IL. Toks pokylis jau yra tradicinis, vykstantis kas metai. Jame jau nusistovėjusi tvarka ir... publika. Tai daugiausia tie patys žmonės, šio mūsų vienintelio išėjimo lietuvių dienraščio uolūs rėmėjai, nuosirdžiai besirūpiną jo išlaikymu. Daug iš jų jau ir pensininkai, tačiau nepagailli dolerio išleisti, nes žino, kokia svarbi mum, išėjimas, yra lietuviška spauda, kuriai išlaikyti dabar jau nėra lengva. Sunku ir „Draugui“. Spautuvės išlaikymas brangus, daug ir kitokių išlaidų, o skaitytojų kiekvienais metais po šiek tiek nubyra. Prenumeratos mokesčio dienraščiu išlaikyti neužtenka, lėšų reikia ieškotis kitais būdais. Tam darbiui reikia talkos. Labai gerai, kad ir tos talkos dar vis susiranda. Ją suieško jau mum

Lituanistikos katedra

Jos steigimui užbaigti mes irgi naudojame toki pat magnetą,

Kaišiadorių miesto parkas.

SU PALAPINE Į KALEVALĄ

GRAŽINA KRIAUCIŪNIENĖ

11

Jau ir krantas matyti, kaip kapitonas pranešė, kad dabar plaukiam per gilumą, laikas bilietus atiduoti. Visi bume su bilietais, nė vieno nereikėjo išmesti į gelmes. Smagi kelionė per greit pasibaigė. Laivas taip gerai pastatytas, važiuovome lyg automobilyje, visai nesupo.

„Nebeužvenksi upės bėgimo...“

Pusantros valandos pavaziavę, pasiekėme Tahquamenon Falls valstybinį parką. Parkas apima 18,000 akrų miško, stovyklavietės erdvioms, gražios. Netoliese šniokščia upė su kriokliais. Gerai išmiegoję ryte nuvažiuovome apžiūrėti garsų viršutinį Tahquamenon krioklį. Gražus takas veda nuo suvenyrų krautuvėlės į mišką, pakeliui suoliukai, žmonių daug.

Pasivaikščiodami nuejome iki krioklio, tačiau, norint iš arčiau pažūrėti, reikia lipi laiptais maždaug tuzų aukštų nuotoli. Na, nulipti vienas malonumas, vaizdas išpūdingas. Krioklys, 48 pėdų aukščio ir 200 pėdų pločio, laikomas antru didžiausiu ir rvtus nuo Mississipi upės. Vanduo rudas, nes čia

auga daug eglių ir pušų, iš kurių išplaukama tam tikra rūgštis.

Atsigėrėję vaizdu, lipom atgal ir be sustojimo užlipom! Nusipirkę suvenyrų grįžom į stovyklavietę. Čia išgirdau moteris kalbant, kad temstant į miestelio šiukslyną susirenka juodos meškos užkandžiai. Na, būtinai reikės ten nuvažiuoti! Tad nedelsdami pasukom miestelio pusėn, iš anksto apžiūrėti šiukslyno. Užsukom ir į miestelį žuvis nusipirkti.

Po pietų nuvažiuovome apžiūrėti žemutinį Tahquamenon krioklį. Čia savotiškas gamtos takelis išvedžiotas paupiu, ilgesnis pasivaikščiujimas. Vietomis per griovius pastatyti mediniai tilteliai, kai kur tik kelios lentos permostos, atramų nėra. Kriokliai — jų yra du — ne tokie aukšti, ypač šrauni, bet negili. Vidury upės sala, kai kurie turistai braidžioja, po salą vaikštinėja, nes kitos salos pusę krioklių nėra. Matėm ir du „drašulius“, kurie ant pripūstos padangos plaukė per žemutinį krioklį. Abiems pasisekė. Čia taip pat galima išsinuomoti laivelį po upę aplaukioti.

Smagiai pasivaikščioję grįžom į stovyklavietę. Pavalgius jau buvo laikas važiuoti į šiukslyną. Ten labai nusivylėm, nes vartai užrakinti, negalime arčiau privažuoti, kur supiltos šviežios šiukslės. Kiek pasidėjė, įsidrąšinom ir pėsti keliamom arčiau. Tačiau neįkau. Abipus kelio krumokšniai, medžiai atrodo kibžda meškoms. Dar kiek paėję, nutarėm meškų atsiskviti ir grįžom atgal.

guoti, kuriam redaktorių, kaip mes irgi žinome, jau labai pradeda stigti.

O studentam reikės ir stipendijų, nes mokslas dabar yra labai brangus. Tėvai, ir taip jau daug pinigų išleidžia savo vaikų mokslui, profesijom įsigyti, vieni patys jau nebegalės apmokėti išlaidžių studijų Lituanistikos katedroje, todėl juos paremti reikės ir visai mūsų visuomenei, jeigu ji, žinoma, lietuvybę išlaikyti nori ne vien tik žodžiais, bet ir darbais. Taigi, dosnūs aukotojai, persitengti nebus progos. Nuo sutarties įvykdymo likusios lėšos bus panaudotos studentams paremti, kurių tikrai atsiras, jeigu jie jus turį materialinį užnugarį.

Čia taip pat pravartu pastebėti ir pasidžiaugti lietuviškosios visuomenės supratimu ir dosnumu šios mokslo įstaigos

idėjos įgyvendinimui, kuri buvo mesta jau gal net prieš devynerius metus. Ilgokai užtruko darbas ir sunkus buvo lėšų telkimas, tačiau šiandien jau yra sutelkta net 570,000 dol. Tai visgi daug, nes politiškai nusiteikusi mūsų visuomenei šis užmojis gal ir neatrodė toks „karštas“ kaip zvimbimas į Washington nusifotografuoti su senatoriais, bet, acū Dievui, išminties ji nepristigo. Tad, ta pačia išminting vadovaudamiesi, ar loterijos bilietus nupirkdami, ar nors ir kuklų čekutį išrašydami paskubėkim suaukoti dar reikiamus 30,000 dolerių ir spalio 4 ateikim į Jaunimo centrapaliudyti antspaudo uždejimą ant Lituanistikos katedros įsteigimo dokumento. Tos lituanistinių mokslų įstaigos, kuri paruoš žmonių ir „Draugui“ ilgiau išlaikyti.

KAIP VYKSTA „ŽVAIGŽDŽIŲ KARAS“

Atominio karo ir net atominių jėginių pavojai yra tokie dideli, kad slegia daugelio žmonių mintis. Tas faktas, grėsėms faktas, žinomas tiems, kurie rūpinasi taika, taip pat tiems, kurie planuoja karus. Šioje atmosferoje tenka žvelgti į susidariusią atominės ginkluotės situaciją ir derybas jai apriboti, sustabdyti ar pašalinti.

Kiekvienas karas yra baisus, tačiau matyti bausimo neužtenka žmones nuo karų sulaukyti. Atominis karas būtų beribiai baisus. Logiška žiūrėti, ir iki šiol praktikoje, atominis karas yra negalimybė tuo pačiu pagrindu, kaip asmeninė sąvižudybė negali būti planas ateities gyvenimui. O vis dėlto atominio karo techninė galimybė pasilieka, tad daugiausia stengiamasi siekti tokio karo negalimumo techniskomis priemonėmis. Amerikiečių vizija yra gynimasis vadinamu „žvaigždžių karu“. Sovietai jį skelbia pavojingu mitu, burbulu, negalimybė, o vis vien prieš tą negalimybę kovoja, stengiasi itikinti amerikiečius tokios vizijos atsisakyti.

Sovietų pažiūra, jei amerikiečiai jausitūs saugūs nuo Sovietų puolamųjų ginklų, tai silpnintų Sovietų saugumą prieš pirmąjį puolimą, ir jie turėtų savo puolamąją ginkluotę didinti amerikiečių saugumo panaikinimui. Ginklų lenktynės eitų iki beribės.

Nežiūrint, kiek maža pateisinimo tokiam susuktam samprotavimui, Sovietai jo atakliai laikosi, ir amerikiečiai reaguoja taikiai. Jie pasiūlė gynybos skydo technikos žiniomis dalintis su Sovietais, kad šie galėtų jaustis lygiai saugiai ir turėti lygias pozicijas. Sovietai vis vien sako „niet“.

Kur šuva pakastas? Greičiausiai, visi tie pozavimai yra svarbūs dėl žmonių akių. Sovietams — propagandai, amerikiečiams — gerai atrodyti savai ir pasaulio publikai. Iš tikrųjų atominio ginklavimosi reikalai dėl gyvybinio svarbumo nėra viešų sprendimų laukias. Kiekvienas vyriausybė savo jautriausius reikalus svarsto slaptai. Tačiau negalima sakyti, kad derybos tais klausimais yra tik vaidinimas. Derybos ir jose viešai keliami klausimai turi savaimingą strateginę reikšmę nuolat vykstančiame psichologiniame kare.

Atrodo štai kaip. Sovietai ir amerikiečiai žino, kad atominis apsiginklavimas jau dabar yra pakankamas sunaikinti vienas kitą vadinamoje teroro pusausvyroje. Tokioje padėtyje Sovietai gudrauja siekti laimėjimų šaltiniu būdu. Kai visi žmonės žino apie atominio susinaikinimo grėsėms bausimą, apsimoka tą grėsėmė didinti. Bauginimais galima pasiekti įvairių tikslų — oponento nuovargio, paralyzavimo, net pasidavimo nuotaikos. Čia amerikiečiai ir kelia saugumo skydą. Kiek tą idėja galima realizuoti, nėra absoliučiai svarbu. Svarbu, kad jį žmonėms teikia vaizdingas apsigynimo viltis. Praktiškai atsiveriam Sovietų psichologinis spaudimas, kuris veikia įvairiausiais būdais, ypač išnaudojant Vakarų pasaulyje egzistuojančius natūralius taikos ir saugumo troškimus.

Kadangi saugumo skydo idėja yra Sovietams nepaprastai didelė kliūtis, biznieriški amerikiečiai siekia jau dabar už ją gauti realių ir techniskų saugumo garantijų. „Žvaigždžių karas“, bet kurioje stadijoje nėra karinė ar politinė iliuzija ir atlieka savo uždavinį.

Jonas Valantiejus

Ketvirtadienio ryte pasukome į rytinį Michigan viršutinio pusiasalio iškyšulį. Čia yra Les Cheneaux sąlynas, pasižymėjęs gamtos grožiu ir vandens sportu. Toliau DeTour miestelis ir to pat vardo valstybinis parkas prie Huron ežero. Parkas apima vos 400 akrų, stovyklavietės yra tik dvidešimt. Labai graži vieta tik valdžios neprižiūrima: tualetai seniai nevalyti, labai smirda.

Jau nuo ryto buvom pastebėję, kad viena padanga vis leidžia orą. Prieš išvažiuodami ją pripumpavome, o dabar Romas nutarė ją pakeisti atsargine. Kol jis yra, man pasisekė sustatyti tinklinę palapinę, nes čia zujo skaudžiai kandantys musės. Susitvarkė ejom prie ežero. Saulė karšta, smėlis baltutėlis, tačiau vanduo labai šaltas. Pasivaikščioję paėzere, grįžome prie palapinės. Kol vakariene viriau, Romas pririnko krūvą šakų, vakare uždegėm laužą. Palapinę smagu vakaroti, nereikia su vabzdžiais kovoti.

„Kryžiau šventas...“

Na, jau atostogos prie galo. Liko tik dvi dienos, laikas namais susirūpinti. Sukam į didžiojo tilto pusę. Prieš pat tiltą yra kun. Jacques Marquette atminčiai parkas ir muziejus. Parkas gražiai sutvarkytas, muziejuje įvairių eksponatų iš aštuonių dienų: indėniska baidarė, indėniskas namas („wigwam“), kun. Marquette užrašų nurašai su vertimu, įvairūs ūkio bei medžioklės reikmenys ir t.t. Čia pat teatras, kuriame rodomas filmas — ištrauka iš kun. Marquette gyvenimo. (Bus daugiau)

Rytas Babickas

ATJAUNĖJES „ČIURLIONIO“ ANSAMBLIS

Spaudoje teko skaityti apie daug garsintą ir ilgai lauktą „Čiurlionio“ ansamblio koncertą. Koncertas įvyko 1986.VI.22 d. Dievo Motinos parapijos salėje Clevelande. Kodėl apie tą jau senokai praėjusį koncertą, iš viso reikalingas rašyti? Tas koncertas yra vertas mūsų išskirtinio dėmesio, kadangi atjaunėjęs „Čiurlionio“ ansamblis, išėjo į sceną vadovaujamas naujo vadovo Rytos Babicko. Ansamblio pasirodymas tiek lietuviškos visuomenės, tiek apie koncertą rašančiųjų, buvo šiltai priimtas. „Is moterų choro dainų stipresni išpūdi paliko „Kur lygos, lygos lankos“, o mišraus choro „Papatėlis“ sužibėjo beveik pilnu ankstyvesniu ansamblio pajėgumu — daina perduota pakiliai, laisvai, nuotaikingai, grakščia slinktimi... Čiurlioniečiai dainuoja su dideliu užsidegimu ir įsijautimu, nuosirdžiai. Jie yra pastabūs vadovo mostams ir „mandrybių“ per daug nesivaiko. Tačiau prieš išsirušiant į keliones, ansambliui kai kuriose srityse dar reikėtų padirbėti“ (Dirva, 1986.VII.17 d.).

Reikia pasakyti, kad Rytas Babickas nėra visai naujas čiurlionietis. Jis jau beveik 28 metus buvo ansamblio chormeisteris. Tačiau per tuos metus, taip jau buvo lemta, kad jis buvo plačiašakiu ažuolu — muz. Alfonso Mikulskio pavėsyje. Tame pavėsyje jis nebuvo nustelbtas, bet turėjo progos išaugti į pajėgų muziką. Mums belaukiant „Čiurlionio“ ansamblio gastrolių Chicagoje, prašiau Rytą Babicką, pasidalinti su čikagiečiais savo įspūdžiais ir nuotaikomis.

— Kurį laiką apie ansamblio veiklą mažai tebuvo girdima. Kame buvo priežastis, gal trūko propagandos ir visuomenės dėmesio? Kokie Jūsų rūpesčiai ir kaip vyko pasirėngimas koncertui?

— Svarbiausia tylos priežastis buvo veiklos stoka. Ansamblio vadovui muz. Alf. Mikulskiui, paskutinius keletą metų sunkokai sergant, neturėjome jokių kvietimų koncertams kitose lietuvių kolonijose, o jam mirus, visi ansambličiai pasijautė kaip netekę mylimo tėvo; ir tolimėnis darbas be jo pradžioje atrodė beprasmiškas. Visgi visi taip pat žinojom, kad ansamblis turi likti gyvas ir, dainos meilėi nugalėjus širdies skausmą, ryžomės testuoti lietuviškos dainos puoselėjimo darbą.

Dabar jau turėjome 4-ris sceninius pasirodymus. 1985-tais

metais ansamblio 45 veiklos metų jubiliejinį koncertą ir vyrų choro koncertą Lietuvos kariuomenės šventės minėjime. 1986 metais atlikom koncertą John Carroll universiteto 100 metų jubiliejus šventėje ir savo metinį koncertą Clevelande. Kad apie šią veiklą nebuvo daug girdėti, priežastis yra ta, kad mes savo tarpe neturime spaudos žmonių. Arpe mūsų metinį koncertą, manau, yra pakankamai atsilepimų lietuviškoje spaudoje, o sprendžiant iš klausytojų skaičiaus ir entuziazmo koncerto metu, turime Clevelando visuomenės dėmesį ir šilumą. Iš lietuvių išsivijęs kultūrinės veiklos taškas šį koncertą skaitau pilnai pasisekusiu. „Čiurlionio“ ansamblis Clevelando lietuvių visuomenei pasirodė esąs gyvbingas dainos vienetas ir iš klausytojų gavo tinkamą dėmesį ir įvertinimą.

Ir „Čiurlionio“ ansamblis senėjęs, kartu su visais, bet tik išore. Vidų dega gvaistinga lietuviška dvasia ir plaka jaunatviška, pilna lietuviškos dainos meilės širdis. Per praėjusius trejus metus, pergyvenant sunkią ilgamečio vadovo Alf. Mikulskio mirties krizę, visas pastangas dėjome tą gvaistingumą išlaikyti. Stengėmės repertuarą plėsti, tobulinti dainų atlikimą. Dabar, kai ansamblis vėl stovi ant tvirtų kojų, mėginsime atjauninti ir jo išorę.

Chicagoje duosime Clevelande dainuotą programą, ji yra paruošta šiam koncertų sezonui. Mes reikiame didelę padėką „Margučiai“ ir jo vadovui, lietuviškos kultūrinės veiklos darbuotojui, Petriui Petručiui, kuris nepabijojė pakviesti „naująjį“ „Čiurlionio“ ansambli. Taip pat nuosirdi padėka tenka LB Kultūros tarybos pirmininkei Ingridai Bublionei, kuri aktyviai remia šį koncertą ir ansamblio veiklą. Chicagoje lietuviška visuomenė „Čiurlionio“ ansambli visą laiką mėgo ir jo koncertus gausiai lankydavo. Kviečiame ir šį kartą gausiai atsilankyti, pasižiūrėti lietuvišką dainą ir paremti mūsų veiklą. O mes pasi-stengsimės Chicagoje lietuviškos visuomenės neapvilti.

Malonu girdėti Rytos Babicko optimistinius žodžius ir pažadas, tad ir mes, čikagiečiai, jų neapvilkime. Pasistenkime gausiai dalyvauti jų koncerte, kurį rengia „Margutis“ rugsėjo 20 d. Jau-nimo centro, didžiojoje salėje, Chicagoje.

J. Žygas

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Juozo Stašaičio vadovaujam Martyno Jankaus šaulių kuopa Brocktone rugsėjo 7 d. suruošė Tautos šventės minėjimą, kurio pirmoji dalis atlikta „Laisvės varpo“ radijo programos laidoje, o antroji — iškilmingu susirinkimu salėje po Šv. Kazimero bažnyčia, tuoj po 10 val. šv. Mišių, kurios šaulių buvo užprašytos už Lietuvą — Marijos gimtadienio proga, kaip skelbė parapijos biuletenis. Šv. Mišias atnašavo ir pamokslą pasakė kun. Antanas Jurgelaitis, domininkonas, ragindamas melstis už Lietuvą ir visus tuos, kurie joje eina įvairius kryžiaus kelius už tikėjimo ir tautos laisvę.

„Laisvės varpo“ laidoje specialią programą paruošė tos programos vedėjas Petras Viščinis. Savo kalboje jis pabrėžė, kad Tautos šventės tikslas — jungti garbingą mūsų tautos praeitį su varginga dabartimi ir reikalu kovoti dėl šviesesnės ateities. Šia prasme Vytautas Didysis — didelė inspiracija ne tik ankstyvesnėse kovose dėl Lietuvos laisvės ir tautiniame mūsų atgimime, bet taip pat dabartinėse pastangose išlaikyti gyvą tautą ir iškovoti jai išplėstą laisvę. Jo kalba palydėta Margirio arija iš Vytauto Klovo operos „Pilėnai“, kurią atliko sol. J. Stasiūnas su simfoniniu orkestru. Tai sudarė pavyzdį senovės lietuvių ryžto verčiau mirti, negu vergauti. Dabartinė mūsų tautos būklė atskleidžia Vinco Mykoliaičio-Putino eilėraščių „Vargingos tėvynės vargin-giems vaikams“ ir Bernardo Brazdžionio kūrinio „Vai-dila, Vailūnas lanko milžin-kapį“, kuriuos atliko akt. Bi-rtutė Pūkelevičiūtė ir akt. Henrikas Kačinskas. Visa programa užbaigta Čiurlionio ansamblio su kanklių palađa atliekama Juozo Naujalio pagal Maironio žodžius sukurtą giesmę „Lietuva brangi“, kuri okupuotoje Lietuvoje tapo lyg antruoju mūsų tautos himnu, kai okupantai uždraudė giedoti „Lietuva, tėvyne mūsų“.

Iškilmingą susirinkimą pradėjo ir pravedė Martyno Jan-kaus šaulių kuopos pirminin-kas Juozas Stašaitis, pakvietęs kleboną kun. Petrą Šakalį sukalbėti maldą visų dalyvių atstojimui ir susi-kavimui, atidavęs pagarbą, žuvusiems ir žūstantiems, pakvietęs kalbėti „Laisvės varpo“ vedėją Petrą Viščinį, kuris aiškino reikalą minėti Rugsėjo 8-tąją, kaip Tautos šventę. Nurodė skirtumus tarp jos ir Vasario 16-sios, pabrėž-damas, kad pirmoji yra atsta-tytos Lietuvos valstybės sim-bolis, o antroji siekia tautos sujungimo ir išlaikymo. Jei sunyks lietuvių tauta, kaip viduramžiais sunyko mūsų bajorija, tai liks Lietuva, bet ji bus be lietuvių, kaip tai pranašavo lietuvių tautos žudikas Serovas, suplanavęs masinius lietuvių tautos trėmi-mus ir žudymus. Neuzmirš-tina, kad kiekvienas lietuvis yra Lietuvos dalis, gyvena jo kūno ląstelė. Mirusios lietu-viškosios ląstelės vietoje turi išaugti naujos, atsparesnės ir stipresnės. Melskimės, dirb-kime ir aukokime, kad įeitume į lietuvių tautos istoriją ne šalia tų, kurie tautos didžio-joje nelaimėje užmiršo ją ar pabėgo iš jos, bet šalia tų, kurie visu atsidejimu kovoja už jos laisvę ir šviesesnę ateitį.

Jungdamasis prie kalbėtojo pareiškė taiklių ir aktualių minčių, klebonas kun. Petras Šakalys ragino visus mokyti savo vaikus lietuvių kalbos, visų kitų lietuviškų dalykų, o svarbiausia — meilės Lietu-vai, kaip jį, kun. A. Jurgelaitį

ir kitus mokė jų tėvai, senieji ateiviai.

Iškilmingame susirinkime kuopos pirmininkas Juozas Stašaitis ir sekretorė Stasė Gofensonienė įteikė Šaulių žvaigždės ordiną Bronėi Martišienei, o Šaulių žvaigždės medalius — Albina Baškauskienei ir Albanui Jurkštui.

Iškilmingas susirinkimas baigtas Tautos himnu, po kurio buvo kavutė ir užkan-džiai. Džiugu, kad Brocktone atsirado bent viena lietuvių organizacija, kuri per „Lais-vės varpą“ ir atskiru minė-jimu atkreipė Brocktono ir apylinkės lietuvių dėmesį į Tautos šventę.

LAISVĖS VARPO 54-TASIS KONCERTAS

Šakotoje „Laisvės varpo“ veikloje (sekmadieninės radi-jo programos lietuvių ir anglų kalba, specialios radijo pro-gramos anglų kalba įvairioms amerikiečių radijo stotims Vasario 16-sios ir Tragiškųjų birželio įvykių proga, kultū-riniai renginiai) reikšminga vieta tenka jo organizuoja-miems kultūriniais ren-giniams. Ligi šiol jų surengta jau 53. Paprastai tai būna iški-lių mūsų menininkų ar jaunų talentų koncertai, vaidinimai ar literatūros vakarai. Dau-giausia surengta koncertų.

Spalio 19 d. 3 val. po pietų. So. Bostono Lietuvių Piliiečių d-ijos salėje rengiamas koncer-tas bus jau 54-tas iš eilės toks kultūrinis renginys. Jis išsi-skiria iš kitų tuo, kad jame programa atliks profesionalai menininkai: smuikininkai Dana Pomarancaitė ir jos vyras Jurijus Mazurkevičius. Dabar abu jie yra muzikos profeso-riai Bostone muzikos kole-gijoje. Dana Pomarancaitė-Mazurkevičienė dėsto muziką Naujosios Anglijos konser-vatorijoje ir Longy School of Music Cambridge, o Jurijus Mazurkevičius — Bostono universitete, kur jis yra sty-ginių departamento direk-torius. Koncerte jie atliks pasaulinių kompozitorių ir lietuvių kūrėjų darbus. Kiekvienas jų gros solo su pianino palađa, ar be jos, o taip pat atliks duetas.

Tiek dėl koncerto pro-gramos atlikėjų, tiek dėl koncer-to organizatoriaus, susidomė-jimas koncertu auga. Net iš tolimesnių vietovių lietuviai žada atvykti į jį. Tai bus reto lygio koncertas programos atlikėjų ir publikos požiūriu.

Koncerto proga leidžiama koncerto programos knygutė, kurioje bus paskelbti gauti sveikinimai, skelbimai, o taip pat įrašyti (pagal aukos dydį) koncerto garbės rėmėjai, rėmėjai ir talkininkai. Jau daug or-ganizacijų ir atskirų asmenų tuo būdu įsijungė į koncerto rengimą. Kiti laukiami ligi spalio 1 d., kada koncerto programos knygutės medžia-ga reikia atiduoti spaustuvei

IRENOS MANOMAITIENĖS PAVEIKSLŲ PARODA

Irenos Manomaitienės paveikslų paroda Cambridge viešojoje bibliotekoje prasidėjo rugsėjo 7 dieną. Tėsis tris savaites. Biblioteka atidaryta nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, išskyrus šešta-dienius, nes biblioteka tada uždaroma 5 val. vakaro.

Paroda įdomi ir spalvinga. Išstatyti įvairaus dydžio įvai-raus turinio paveikslai: natūr-mortai, portretai ir kt. Įdomus yra ypač jos motinos portre-tas pieštas anglimi. Irena Manomaitienė piešia plačia skale ir įvairiomis priemonė-mis aliejum, vandeniniais dažais ir anglimi. Spalvos yra aiškios, harmonija įdomi. Patartina kiekvienam šią parodą pamatyti.

E.V.

ROMAS BUIVYDAS GAVO MAGISTRO LAIPSNĮ

Romas Buivydas birželio mėn. gavo magistro laipsnį iš klinikinės psichologijos. Prieš metus Romas įsigijo bakalaurą iš Lowelio Technologinio instituto ir jam tereikėjo viene-rių metų, kad Bostono univer-sitetas jam suteiktų magistrą. Sveikinam Romo ypatingus gabumus ir darbštumą. Romas puikiai kalba lietuviš-kai; lietuvių kalba jam buvo užskaityta universiteto vado-vybės, kaip antroji mokslinė kalba, iš kurios jis laikė egzaminus ir labai gerai juos išlaikė. Čia tėvų nuopelnas. Buivydų šeima gyvena gan tolokai nuo centrų, lietuvių kalbos mokymasis buvo tėvų nuopelnas. Romas studijuos toliau siekdamas doktorato. Gražioje jų rezidencijoje ponai Buivydai ta proga iškėlė didelį balių.

E.V.

GABUS JAUNUOLIS PRADĖJO STUDIJAS

Petras Kazlas (Teresės ir Petro sūnus), iš Cambridge, Ma., šį pavasarį Bostone baigė gimnaziją ir yra priimtas į Tufts universitetą su daline stipendija. Petras Kazlas yra baigęs lituanistinę mokyklą So. Bostone ir labai gerai kal-ba lietuviškai. Jis priklauso Nekalto Prasiidėjimo parapri-jai Cambridge, Ma. Petras ir jo sesuo Elenytė priklauso Ivaškų tautinių šokių šokėjų grupei ir skautams. Petriui moksle linkime sėkmės.

SUSIPAŽINIMAS SU JONO VIZBARO KNYGA

Rugsėjo 28 d. 3 val. p.p. Lietuvių Piliiečių draugijos salėje So. Bostone LMF Bosto-no klubas ruošia Jono Viz-baro Sūduvo naujos knygos „Kur bėga Šešupė“ aptarinėjimą. Ruošia LMF talkinant Tauti-nės sąjungos skyriui ir Ramo-vėnams. Apie socialines sąly-gas vaizduojamas knygoje kalbės El. Vasyliūnienė. Literatūrinį aptarinėjimą padarys Stasys Liepas. Po programos bus kavutė. Visi kviečiami pagerbti rašytoją Joną Viz-barą kuris daug metų gyvena Bostone ir yra mūsų lietuviš-kos šeimos narys.

PAMALDOS UŽ KENCIANČIUS

Rugsėjo 21 dieną, 1 val. p.p., Lietuvos Vyčiai ruošia pamal-das už Lietuvoje ir kitur ken-ciančius priespaudą. Šv. Mišios vyks atvirame ore, labai gražioje vietoje, vadinamoje Cathedral Of The Pines, Ridge, New Hampshire (Rt. 119). Tai katedra po atviru dangum, kur meldžiasi įvairių religijų žmonės. Visi kviečia-mi dalyvauti ir pasimelsti už kenciančius priespaudą mūsų brolius ir seseris.

E.V.

Laiškas

Senatoriai ar reprezentantai?

Horizontų skiltyje š.m. rugpjūčio 30 d. rašoma: „JAV yra tokia sistema, kad kiekviena valstija turi savo seimelį arba senatą. Tokių seimelių narius dažniausia priimta vadinti sena-toriais. Taip vadinam ir Illinois valstijos seimelio narį lietuvių kilmės Savičką“. Nežinau kaip yra Illinois valstijoje, tačiau apla-mai kai kurios valstijos turi dviejų rūmų seimą — represen-tantų (House of Representatives) ir senatą (Senate). Žemesniųjų rūmų atstovai yra reprezentantai (representatives), o senato — senatoriai (senators).

S. Dz.

TREE SERVICE

Medžių šakas genėjame. Medžius nupjaujame ir nuvežame 16 metų patyrimas Skambinkite Justiniui 927-5782

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street Tel. — GA 4-8654

MASTER PLUMBING

Licensed, Bonded, Insured

Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės ir vonios kabinetai. Keramikos plytelės. Karšto vandens tankai. Flood control. Užsikimšę vamzdžiai išvalomi elektra. Palikite pavarde ir telefoną — lietuviškai.

SERAPINAS — Tel. 636-2960

AUSTIN HOME IMPROVEMENT CO.

Single and flat roof specialists. Aluminum siding, soffit, fascia and gutters. Thermal replacement windows. Room additions and basement remodeling. Kitchen and bathroom remodeling. Custom carpentry and masonry service. Concrete and tuck-pointing. Drywall and painting.

COMPARE OUR PRICES AND SAVE 637-5955

NAMŲ APŠILDYMAS

Jau laikas patikrinti ir išvalyti pečius dėl žiemos. Vėliau būsiu labai užimtas. Skambinkite dabar. A. Banys — Tel. 447-8806

TAISOME

SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS IR ŠALDYTUVUS Kreiptis į: Hermis Deckys Tel. 585-6624 po 5 val. vakaro Kalbėti lietuviškai

Remkite tuos verslininkus, kurie skelbiasi dien. „Drauge“.

REAL ESTATE

KOMPIUTERIŲ

pagalba galite nusipirkti ar parduoti namų mieste ir priemiestiuose. Sąžiningai patarnaus

J. BACEVIČIUS

BELL-BACE REALTORS 6529 S. KEDZIE 778-2233

PRIME REAL ESTATE

14300 S. Bell Rd. 460-0880 Lockport, Ill.

Galim JUMS patarnauti šiuose rajonuose: Palos Heights, Palos Park, Palos Hills, Orland Park, Lemont, Homer Township, Old Oak Estates ir Big Run Acres.

JUMS patarnaus šie patyrę profesionalai:

Algis Lieponis Linas Gytys Rūta Sušinskienė G. Petras Lieponis

PRIME REAL ESTATE savininkai, lietuviai. JUMS vis parūpins geriausias sąlygas!!!

PRIME REAL ESTATE • Sklypai • Gyvenamieji namai • Verslų pastatai

POPULAR LITHUANIAN RECIPES

Nauja devintoji laida Suredagavo Juzė Daužvardienė

Šiomis dienomis „Draugo“ spaustuvė atspausdino devintą laidą šios populiarios virimo knygos.

Tai geriausia dovana naujoms žmonoms ar marčioms. Daugelis apdovanojo kitataučius supažindindami juos su lietuvišku maistu ir virimu. Šios knygos sudomėjimas ir pasisekimas tarp lietuvių ir kitataučių visuomet buvo didelis.

Kaina su persiuntimu \$6.50 Illinois gyventojai moka \$6.94 Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Zvejys — tai vienas paveikslas iš labai puošnios dail. POVILO PUŽINO monografijos, kuri yra didelio formato ir talpina net 28 spalvotas reprodukcijas. Kartu ir XX amžiaus Madoną, apdovanotą aukščiausia premija tarptautiniame madonų festivalyje Los Angeles, Calif. ir Grand National Award Amerikos dailininkų profesinės sąjungoje New Yorke. Puiki dovana ir tinka bent kurioms progoms įteikti bet kam: svetimtaučiai ar lietuviui. Kaina su persiuntimu 27 dol. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS, 4545 West 63rd Street, Chicago, IL 60629

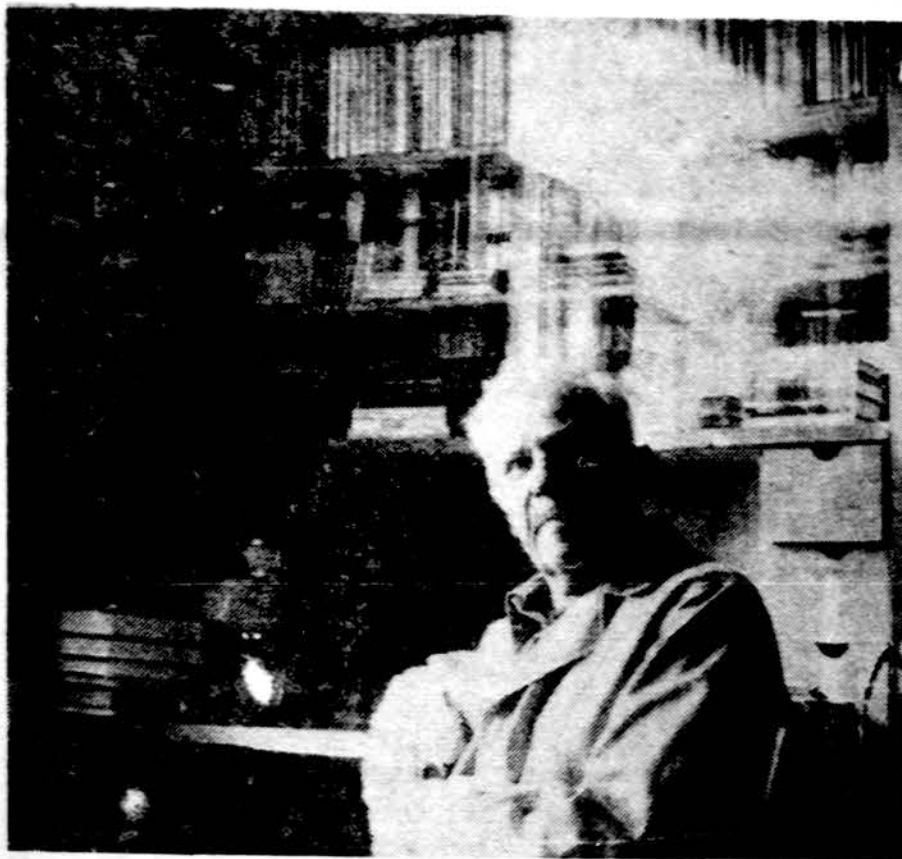
Illinois gyventojai pridėda \$1.50 valstijos mokesčio.

PLOKŠTELES

ZUKIS PUIKIS. Autoriai — Vytė nemunėlis, Stasys Džiugas, Janina Narėnė, Jurgis Gliuda ir kiti. Įgrojimas: Sarūno Peckaus. Atlieka Grigaitytės, Tijiūnėliai, Venclovai. Kaina \$6. DU GAIDELIAI. Dainos vaikams. Atlieka Paulius Vytaas, Andrius Čerškis, Irena Jakubaitytė-Cerškienė, Rūta Čerakutė-Valaitienė, Vaidotas Vaičiūnas. Kaina \$11.00

PASTABA: Užsakant plokšteles per paštą, pinigų nesūsti užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus ir persiuntimo išlaidos. Illinois gyventojai dar pridėda 8% valstijos mokesčio. Užsakant per paštą pridėdame pašto ir pakavimo išlaidas.

„DRAUGAS“, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Dr. Klemensas Ruginis savo darbo kabinete

PEDAGOGUI RUGINIUI MIRUS

Vietoje gėlių puokštės

Iš Lietuvos Pedagoginio instituto buvusių studentų gauta žinia, kad vidury rugpjūčio Kaune mirė nepriklausomas Lietuvos žymus pedagogas ir spaudos darbuotojas, Sibire išskentėjęs ilgus metus, grįžęs su palaužta sveikata, dr. Klemensas Ruginis.

Gimęs prieš 93 metus Mažeikių apskrityje, mokėsis Veiverių Mokytojų seminarijoje ir Freiburgo universitete, daktaro laipsnį gavęs už disertaciją „Die Paedagogische Lehre Tolstojs“, išsp. 1938 m. Grįžęs į Lietuvą buvo Simano Daukanto Mokytojų seminarijos direktorium; įsteigė Marijos Pečkauskaitės vardo gimnaziją (1933 m.) ir buvo jos

direktorium; taip pat, lektorius Kauno Konservatorijoje. Vėliau Žemės ūkio akademijoje ir 1935-41 m. dėstė Pedagoginiame institute bei vadovavo bibliotekai. Vienas iš Žinijos b-vės steigėjų „Lietuvos mokyklos“ redaktorius (1925-35 m.), Lietuvių Katalikų mokytojų sąjungos pirmininkas ir nuo 1939 m. — Švietimo tarybos narys. Ateitininkas, bendradarbiavęs įvairioje katalikiškoje spaudoje. Vienas iš pirmųjų 1941 m. tremtinys į Sibirą, kur išbuvo ilgus metus.

Tiksliai nežinom, kada grįžo į tėvynę; tikrai būdinga, kad nuo išstūmimo į Sibirą datos niekur spaudoje nebėra jo vardo, ir jokie jo darbai bei straipsniai nebeminimi; fizinė sveikata trepty palaužta, tačiau iki giliuos senatvės išlikęs pajėgiu protiniais, sveiku dvasiniais. Tai buvo matyti iš jo laišku į užsienį buvusius draugams ir studentams.

Buvau labai laiminga, kad teko būti jo studente Pedagoginiame institute Klaipėdoje, klausyti jo paskaitų dvejus metus. Klemensas Ruginis buvo ne tik geras pedagogas, bet ir nuostabiai išraiškus, bei sugestyvus kalbėtojas. Jis nesistengė oratoriškai patraukti klausytojų; jo paskaitų magika buvo vidinė. Geru paskaitų paruošimu, kondensuotu jų turiniu, ramiu ir maloniu balsu — jis ne tik suteikė reikalingų žinių, ne tik atvėrė gilesnes pedagogines paslaptis, bet ir žavėjo, ir įkvėpė... Tarp visų, irgi gerų lektorių, nebuvo jam lygaus.

Teko laimėti su juo susirašinėti per paskutinius pora jo gyvenimo metų (dėkinga Stasei Petersonienei už jo adresą ir paskatinimą parašyti). Klemensas Ruginis, būdamas jau per 90 metų amžiaus, tebeturėjo tą pedagogo sielos magiką; atvėrė gilus grožio pajutimas mense, ir amžinas sielos jaunatviškumas, kurio nepalaužia nei kančia, ir meilė žmogui ir atsidavimas Dievo valiai... Tebūna lengva jam Lietuvos žemelė, ir teatsiveria graži, jo nupelnęta Amžinybė.

Alė Rūta

KANADOS ŽINIOS

Winnipeg, Kanada

LIETUVIŲ PAVILJONAS FESTIVALYJE

Šv. Kazimiero lietuvių parapija Winnipeg, Kanadoje, kasmet paruošia paviljoną miesto rengiamojame „Folkorama“ parodoje-mugėje, kurią 1985 m. aplankė daugiau kaip 60,000 asmenų. Parapijai priklauso apie 100 šeimų, o visoje Manitoba provincijoje iš viso yra apie 715 lietuvių. Paskutiniuose bažnyčios suoluose A. Janciukas su dukters Aldonos pagalba sumontavo laikinas sienas ir lentynas lietuvių kultūros parodėlei. Šiai parodėlei Kuncevičienė iš Montrealio atvežė tautiniais rūbais aprengtų lėlių, medžio drožinių, juostų, gintarų ir gobelenų, jų tarpe viena, vaizduojanti „Eglę žalčių karalienę“ su aprašymu. Šią parodą ji taip pat nuvežė į „Expo 86“ Vancouveri. Paroda veiks kasdien nuo 6 vakaro iki vidurnakties. Daugelis lankytojų šioj parodėlėj pirmą kartą sužinojo, kur Lietuva ir kas ją nutiko.

Bažnyčios salėje veiks lietuviška užkandinė, kurioje lankytojai galės nusipirkti kugelio, lietuviškų dešrų, ir koldūnų. Lietuviški užkandžiant programą atliko iš Montrealio atvykęs naujas vokalinis vienetas „Septyni draugai“.

Šv. Kazimiero parapija, vadovaujama klebono prel. Justino Bertšiaus, kartu su Winnipegio Lietuvių bendruomene, ši paviljoną jau septyniolika metų rengia kasmet šios mugės progą. Šių metų LB valdyboje yra Algis Stankevičius pirm., nariai Renius Balčiūnas, Aldona Jančiukaitė, Joseph ir Bunny Grabys. Paviljono karalienė buvo Renata Ramanciauskaitė, o meras Danielius Balčiūnas. Jau-nimo ambasadorės pareigas ėjo Brigita Barkauskaitė, o Judita Barkauskaitė pasiėmė savaitę savų atostogų paviljono maisto gamybai, dirbdama septynias dienas po 12-24 valandų. Be jų ir kitų darbščių talkininkų, paviljonas nebūtų galėjęs pateikti 250-300 pietų kasdien. Bilietus ir paviljoną parduvinėjo Antanas Kuncaitis ir Valentinas Rutkauskas, o kas vakarą, ji uždarius Kazimieras Mažeika su talkininkais valė ir paruošė kitai dienai.

Šeštadienio vakare, Karasieju ir Paulioniu vadovaujamas tautinis ansamblis „Gintaras“ davė programą, kuri užbūrė publiką ir susilaukė audringų plojimų. Žiūrovų tarpe buvo ir Winnipegio meras William Norris. Sekmadienį popietį jie programą pakartojo Winnipeg Meno centre.

Joseph Ulanskas
Vertė a.j.z.

Žmogus yra reikalingas vertybių sistemos. Mes šiuo laiku gyvename vertybių interregnumo pasaulyje, kuriame visos išvidinių vertybių sistemos yra pasirodžiusios klaidingomis. Dauguma jaunimo J.A. Valstybėje gyvena ne užaugusiųjų vertybėmis, bet jaunulių vertybėmis, kurios yra nesubrendusios, neprotingos ir persunktos jaunuliškų reikalų.

Maslow

REMKIME TAUTOS FONDA

Tik nuo mūsų priklauso, ar būsime girdimi laisvajame pasaulyje.

Nepamirškime LIETUVOS LAISVĖS IŽDO, pagerbdami artimuosius, įamžindami jų atmintį ar tvarkydami savo palikimų reikalus.

Aukodami TAUTOS FONDŪI, paremsite ELTA biuletenių leidimą 6 kalbomis ir informacijos apie tikrą padėtį ok. Lietuvoj skleidimą.

Visos aukos atleidžiamos nuo federalinių mokesčių.

TAUTOS FONDAS
LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.
P. O. Box 21073
Woodhaven, N.Y. 11421

S. Paulauskas

A.†A. VLADAS VENCKUS

Gyveno Chicagoje, Illinois, Marquette Parko apyl.
Mirė 1986 m. rugsėjo 15 d., 10 val. ryto, sulaukęs 61 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Kėdainių parapijoje. Pasiliko nuliūdime Emma Venckus, pusseserė Julija Bubinas su šeima, pusbroliis Adolfas Hall, gyv. Hartford, Connecticut, ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Priklausė Vytauto D. Šaulių rinkinei.

Kūnas bus pašarvotas ketvirtadienį 3 val. popiet Lack-Lackawicz koplyčioje, 2424 West 69 Street.

Laidotuvės įvyks penktadienį, rugsėjo 19 d. Iš koplyčios 10 val. ryto bus nulydėta į Lietuvių Tautines kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę giminės.

Laidotuvių direkt. Steponas C. Lack ir Sūnūs. Tel. 737-1213.

Brangiam prieteliui kelmiskui

A.†A.

Dr. JONUI ŽEMAIČIUI

iškeliauvį į Anapilį, reikiu gilią užuojautą sūnams JONU, ANTANUI ir dukrai ALDONAI BIELSKIE-NEI, švogerkai VERONIKAI BARŠCIAUSKIENEI bei jų šeimoms, kartu liūdžiu, meldžiuosi ir šv. Mišias aukoju.

Kun. Romanas Klumbys

Wenden, Arizona

Lituanistikos Katedra
The Endowed Chair
of Lithuanian Studies
University of Illinois
at Chicago

AUKOS

LITUANISTIKOS KATEDRAI

Aukos gautos 1986 rugpjūčio mėnesį:

1,000 dol. A. a. John Adomoni atminimui — per AL J. Krisciunas,

Trans-Atlantic Motors, Hyannis, MA; dr. Petras ir Pranė Kaladės, S. Boston, MA (iš viso 2,500 dol.); John Kan-

cevičius, Lawrence, MA (iš viso 1,500 dol.); Česlovas ir Irena Mickūnai,

Centerville, MA (iš viso 1,050 dol.); a.a. Prano Pauliukonio atminimui —

duktė, Worcester, MA; Juozas ir Irena Rasai, Cambridge, MA (iš viso 1,075 dol.); Donatas ir Vida Siliūnai,

Pompano Beach, FL (iš viso 3,000 dol.); Bronė Skardžiūviene, Washing-

ton, D.C.; a.a. Stefos Smulkaitienės atminimui — Jonas Smulkaitis,

Gulport, FL (iš viso 2,010 dol.); dr. J. ir M. Uleckai, Toronto, Kanada (iš

viso 2,000 dol.); Brutenis ir Irena Veitai, Milton, MA (iš viso 1,075); Ro-

mualdas ir Reda Veitai, Milton, MA (iš viso 1,035).

500 dol. Edmundas ir Stanislava

Cibai, Milton, MA; J. V. Danys, Ot-

tawa, Kanada (iš viso 2,001.33 dol.);

Dr. William ir Gintarė Everet,

Williamstown, MA; Alfonsas Jezu-

kevičius, Worcester, MA; dr. K. J.

Kemežys, Curtin, Australija; Jonas ir

Malvina Klivečkos, Woodhaven, NY (iš

viso 1,000 dol.).

475 dol. Juozas ir Pranė Masi-

lioniai, Chicago, IL (iš viso 1,000 dol.).

375 dol. Napoleonas Cirtautas,

Wyandotte, MI (iš viso 475 dol.).

300 dol. Mečys ir Elena Kra-

sauskai, S. Pasadena, FL (iš viso 520

dol.); LŠST Vytauto Didžiojo Šaulių

rinktinė, Chicago, IL (iš viso 1,400

dol.); dr. Viktorija Skrupskelytė,

Oberlin, OH (iš viso 1,250 dol.);

Juozas Stepaits, Chicago, IL.

250 dol. Vytautas ir Bronė Vaičiū-

laičiai, Woodhaven, NY (iš viso 1,100

dol.).

230 dol. Algirdas ir Viktorija

Karačiai, Union Pier, MI (iš viso 480

dol.).

200 dol. Gintaras ir Valentina

Čepai, Quincy, MA (iš viso 225 dol.);

Viktoras Milukas, Plainview, NY (iš

viso 1,400 dol.); Birutė Prašmuitaitė,

East Malvern, Australija (iš viso 500

dol.); Alina Skrupskeliene, Chicago,

IL (iš viso 730 dol.); Valentinas ir

Jonė Sernai, Bridgewater, NJ.

150 dol. dr. Jonas Mockus, Derby,

Anglija.

100 dol. vysk. Paulius A. Baltakis,

O.F.M., Brooklyn, NY (iš viso 200

dol.); Edvardas ir Jadvyga Biskiai,

Evanston, IL; Andrius ir Stasė Bliū-

džiai, Southfield, MI (iš viso 370 dol.);

a.a. Jono Jagėlos atminimui — Ona

Jagėlienė, Chicago, IL (iš viso 130

dol.). (Bus daugiau)

dol.); a.a. Liucijos Naudžiūtės

Jankūnienės atminimui —

Kazimieras Jankūnas, Lodi, NJ (iš

viso 225 dol.); Stays ir Prudencia

Jokubauskai, Palos Hills, IL (iš viso

1,000 dol.); Leonas ir Stasė Kankai,

Necedah, WI; Antanas ir Veronika

Kriščiūnai, Chicago, IL (iš viso 300

dol.); Motiejus Kvedaras, Chicago, IL

(iš viso 200 dol.); Lietuvių Šaulių

DLK Kęstučio kuopa — per Petrą

Petrusaitį, Racine, WI; Jonas Lioren-

tas, Hollywood, FL (iš viso 400 dol.);

Juozas ir Daila Liubinskai, Chicago,

IL; a.a. Andriaus Laukaičio atmi-

nimui — Regina Sventickienė,

Livonia, MI; Kazys Šipaila, Hillside,

NJ; Stasys Tiškevičius, Chicago, IL;

Mykolas Židonis ir Lilijė Židonytė,

New Haven, CT (iš viso 500 dol.).

90 dol. Elegijus Kaminskas, Chi-

cago, IL; Apolinaras Varnelis, Dow-

agiac, MI (iš viso 190 dol.).

80 dol. dr. Alina ir Vandalinas

Domanskiai, Palos Park, IL (iš viso

180 dol.).

70 dol. dr. Rimvydas Sidrys,

Streator, IL.

60 dol. Bronius Mašiokas, Aurora,

CO; G. ir Janina Reklaičiai, W.

Lafayette, IN.

54 dol. Jonas ir Irena Kapčiai,

Daytona Beach, FL (iš viso 64 dol.).

52 dol. Rimgaudas ir Audronė

Gulbinai, Palos Park, IL; kun.

Rapolas Krasauskas, Putnam, CT (iš

viso 202 dol.); dr. Antanas Matukas,

Putnam, CT (iš viso 757 dol.); kun. A.

Petraitis, Putnam, CT (iš viso 552

dol.).

50 dol. Vaclovas Budnikas,

Elizabeth, NJ; Albina Čepeniene,

Worcester, MA (iš viso 100 dol.); dr.

V. Dubinskas, Chicago, IL; Aldona

Griškienė, Chicago, IL (iš viso 250

dol.); Bronius ir Marija Gurenai,

Hayward, WI (iš viso 550 dol.); Alexan-

dras Gylys, Olympia, WA; Kazys

Jakštas, Wisconsin Dells, WI (iš

viso 100 dol.); Birutė Lesevi-

čienė, ir Aldona ir Irma, Chica-

go, IL (iš viso 80 dol.); Maria Moge-

nis, Belleville, IL (iš viso 150 dol.);

Julius ir Liuda Paulėnai, Cicero, IL

(iš viso 250 dol.); dr. Joseph Plikaits,

Chicago, IL (iš viso 650 dol.); Pranė

A.†A.

Veronika Milušauskienė

Gyveno Chicago, Illinois, Marquette Parko apyl.
Mirė rugsėjo 14 d., 1986, 5 val. popiet, sulaukusi 80 m. amžiaus.

Gimė Pensilvanijoje. Pasiliko dideliame nuliūdime vyras Matas, gimines Alas ir Margie ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas bus pašarvotas antradienį ir trečiadienį nuo 2 iki 9

val. vak. Petkaus Marquette koplyčioje, 2533 West 71 Street.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, rugsėjo 18 d. Iš koplyčios 10

val. ryto bus atlydėta į Šv. M. Marijos Gimimo parapijos

bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą.

Po pamaldų bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: Vyras.

Laid. direkt. Donald A. Petkus. Tel. 476-2345.

A.†A. FRANCES ZENKUS

Gyveno Chicago, Illinois, Marquette Parko apyl.
Mirė rugsėjo 14 d., 1986, 7:15 val. ryto, sulaukus 74 m. amžiaus.

Pasiliko dideliame nuliūdime vyras Joseph, sūnus Charles J., marti Kathryn, 2 anūkai Charles E. ir Joseph, sesuo Vera Schaman ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas pašarvotas Lack-Lackawicz koplyčioje, 2424 West 69

Street.

Lankymo valandos antradienį ir trečiadienį nuo 4 iki 9 val.

vak.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, rugsėjo 18 d. Iš koplyčios 9:15

val. ryto bus atlydėta į St. Rita parapijos bažnyčią, kurioje įvyks

gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta

į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: Vyras, sūnus, marti ir anūkai.

Laid. direkt. Steponas C. Lack ir Sūnūs. Tel. 737-1213.

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue

Telefonai — 523-0440 ir 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — 927-1741-1

4348 S. California Avenue

Telefonas — 523-0440

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago

Telefonas — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero

Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213

11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois

Tel. — 974-4410

VASAITIS — BUTKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

APLINK MUS

x Ingrida Bublėnė, LB Kultūros tarybos pirmininkė ir LFB Centro valdybos vicepirmininkė vadovaus 1941 metų sukilimo kovotojų pagerbimui Jaunimo centre, Chicagoje, rugsėjo 28, užbaigiant iškilmingą posėdį.

x Tautos šventės minėjimą ši sekmadienį, rugsėjo 21 d., 11:30 val. ryto Švč. M.M. Gimimo parapijos salėje rengia LB Marquette Parko apylinkės valdyba. Programoje Apolinaro Bagdono paskaita, Vyto Laniausko ir kitų deklamacijos. Visi kviečiami dalyvauti ir prisiminti šią svarbią mūsų tautai šventę.

x Dr Juozas Briedis, Lemont, Ill., mūsų garbės prenumeratorių ir nuosirdus „Draugo“ rėmėjas, pratęsė jo prenumeratą su visa šimtaine. Dr. J. Briedis skelbiame garbės prenumeratorių, o už nuolatinę paramą ir dosnią auką stiprinti lietuvišką žodį, tariame nuosirdų ir didelį aciu.

x „Pensininkas“. JAV LB Socialinių reikalų tarybos, Chicago skyriaus leidinys. 1986 rugsėjis. Redaguoja Karolis Milkovaitis. 16 psl. Tai naudingų informacijų vyresniesiems rinkinys. Turiny randame patarimų sveikatos reikalais, įvairenybių ir pranešimų.

x Radio Vaticana Programmes 1986. 64 psl. Tai gražiai iliustruotas leidinys, kuriame sudėtos bene 22 kalbomis transliuojamų per radiją programų tvarkaraščiai su paaiškinimais. Lietuvių kalba programoms skirti 53 ir 54 puslapiai su trimis nuotraukomis ir dviem piešiniais. Lietuviškos transliacijos Lietuvoje girdimos 21 val. ir kartojamos kitą rytą 7:30 v. Sekmadieniais Mišios lietuvių kalba 11:45 v. Transliuojama trumpomis bangomis – 25,31 ir 48 metru.

x I Pedagoginį lituanistikos institutą kol kas įstojo tik trečdalis praėjusių pavasarį baigusiu Chicago ir Donelaičio aukštesniųjų mokyklų. Kur du trečdaliai jaunuolių? Nauji studentai dar bus primami ir ši seštadienį, rugsėjo 20 d. 9 val. Institutas veikia Jaunimo centre.

x Suvalkiečių draugija rugsėjo 21 d. Šaulių namuose rengia linksma gegužinę. Pradžią 12 val. Gros Knoll orkestras. Kviečia visus.

x International Meat Market, 2913 West 63 Street, bus uždaryta atostogoms nuo rugsėjo 27 d. iki lapkričio 2 d. (sk.)

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63rd Street
Chicago, IL 60629
Tel. - 776-5162
Kasdien 9-6 val. vak.
Šeštadieniais ir vakarais pagal susitarimą

ADVOKATAS
Vytėnis Lietuvninkas
2501 W. 69th Street
(Lithuanian Plaza Court)
Chicago, IL 60629
Tel. 778-0900
Kasdien 2-8 val. vak.
Šeštadienį 9 v.r. iki 1 v.p.p.

ADVOKATAS
ALGIRDAS R. OSTIS
1000 Jorie Blvd., Suite 364
Oak Brook, IL 60521
Tel. Of. 990-3157
Tel. Rez. 325-6582
Valandos pagal susitarimą

CHICAGOS ZINIOS

MERAS VYKSTA [MEKSIKA]

Chicago meras Washington pasiryžo rugs. 16 d. skristi į Meksiką paminėti metinės sukakties nuo čikagiečių pasiūstos paramos padėti nukentėjusiems nuo žemės drebėjimo. Tada čikagiečiai Meksikos Raudonajam Kryžiui pasiuntė daugia kaip už milijoną dolerių pagalbą.

PRIGERĖ AUTOMOBILY

Automobiliui įriedėjus į Cal-Sag kanalą, prigerė Oak Lawn apylinės mergina Laura Benyan, 20 m. Ji su vaikinui sėdėjo automobiliu. Vaikinas atleido stabdį ir kiek sugaišo, automobilis įriedė į kanalą. Jis spėjo išskirti ir išplaukti, bet merginos nebegalėjo ištraukti, tik nubėgė prie geležinkelio bokšteliu šaukti pagalbos. Taip jis papasakojo policijai, kuri neįtarė jo piktame.

DARŽELIU KONKURSA

Chicagoje prarastas darželių konkursas. Praradė miesto įstaigos. Tarp laimėjusių pirmą vietą pateko Michalina Lakauskas, 5715 So. Neva Ave. Laimėtojų buvo 31 ir dar 10 bloko klubų. Konkurse dalyvavo 1,500 pavienių ir 200 blokų klubų.

MOKESČIU KĖLIMAS NEPRAĖJO

Chicago mero Washingtono suplanuotas pakėlimas mokesčių už nuosavybę – nepraėjo. Atsimetus vienam aldermanui, tas planas rugsėjo 12 d. atmetas tik vieno balsu dauguma.

ATSKRIDO IŠ RUMUNIJOS KALĖJIMO

Ketverius metus išlaikytas Rumunijos kalėjime už tikėjimą Dorel Catarama, 31 m., rugsėjo 14 d. atskrido į Chicago pas savo artimuosius. Atskrido su žmona ir 11 m. sūnumi. Chicagoje rado savo tėvus, brolių ir seserį. Catarama buvo įkalintas 1982 m. Jo artimieji dejo dideles pastangas jį atkviesti į Ameriką. Daug padėjo senatoriai A.J. Dixon ir P. Simon. Catarama pareiškė, kad tikėjimas į Dievą padėjo jam pakelti kalėjimo sunkumus. Jis yra adventistas. Jo tėvas ir brolis į Chicago atvyko 1982 m. Motina ir sesuo gavo leidimą išvykti iš Rumunijos tik paskelbusios bado streiką.

x Jonas Rejeris, Oak Lawn, Ill., ilgametis mūsų garbės prenumeratorių, nuosirdus lietuviškos spaudos rėmėjas, lankėsi „Drauge“, pratęsė jo prenumeratą ir pridėjo 37 dol. auką. J. Rejeris ir toliau laikome garbės prenumeratorių, o už mielą paramą labai dėkojame.

x Birutė Jasaitienė, lietuviškų organizacijų darbuotoja, Karolis Avizienis, Jr., Antanas Titenis, C. Ramanauskas, Chicago, Ill., Pranas Jucius, Scranton, Pa., Genovaitė Norus, Detroit, Mich., Danna Stankus, Winnipeg, Kanada, Kazys ir Viktorija Kleivai, St. Petersburg, Fla., Laima Šalčius, Arlington Hts., Ill., A. Tamošiūnas, Cicero, Ill., S. Martišauskas, Brockton, Mass., Vladas Lėlis, Rochester, N.Y., Leonas Kazėnė, Willowick, Ohio, A. Januška, Milton, Mass., gražino laimėjimų šakneles ir kiekvienas pridėjo po 10 dol. auką. Labai dėkojame. (sk.)

Redaguoja J. Placas. Medžiagą siūst: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

Zvagnė ZVAIGŽDUTĖ

Isteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus

I STOVYKLA

I stovyklą bėga Mano – tavo dienos, Vasarėlės margos Sukasi ratu.

Tai smagu aplinkui, Kvepia jaunas sienas, Tai smagu stovykloj Su draugais kartu!

Bėga ir atbėga Vasara žieduota, Atneša stovyklą Kvepiančių šilų.

Palapinės bunda Rytmetinei puotai, Skuba jauni žingsniai Vasaros keliu.

Vakare, kai saulė Spindulius suguldo – Ir žiogai dainuoja Dainą sutemos.

Kai lauželis dega, Kibirkščiuoja, ulda – Darosi net ilgu Tečio ir mamos.

VASARA

Vasarą medžiai žaliuoja; Kai vėjas papučia Lapeliai žalieji linguoja.

Paukščiai skrenda į lizdus, O vakarais su paukštyčiais Čiulba, gieda su mažyčiais.

Labai miela vasaros šiluma; Žmonės lauke ilgai sėdi, Klausos kaip paukštyčiai gieda.

Linda Stakėnaitė, Marquette Parko lit. m-los 8 sk. mokinė.

GYVULIŲ IR PAUKŠČIŲ GLOBA

Gyvuliai ir paukščiai turi būti apsaugoti. Jų natūralios gyvenvietės dažnai yra naikamos, nes žmonės ten savo namus stato. Gyvuliai turi kitur ieškotis vietos, o jos nerada, pradeda nykti. Gyvuliai, kurie turi vertingus kailius, tie daugiausia nukentia, nes žmonės juos užmuša. Nemažai gyvulių žūsta nuo cheminio produkto. Reikia tas gyvulių nykimo priežastis sustabdyti, kad jie neišnyktų. Dievas juos sutvėrė ir mes turime juos globoti. Reikia palikti vietos paukščiams ir gyvuliams gyventi, kur jie galėtų laisvai veistis. Reikia išleisti įstatymus draudžiančius juos žudyti. Taip pat žmonės turėtų būti atsargūs su chemikalais, kad paukščiai ir gyvuliai saugiau gyventų.

Gintaras Woss, Buves Dariaus Girėno lit. m-los 8 sk. mokinys.

Birutė Dariaus Girėno mokyklos mokinių scenoje. Nuotr. G. Plačo

Piešė Andy Hamilton, Kanada

AŠ JUS MYLIU

Labai seniai Lietuvoje gyveno maža mergaitė vardu Rimutė. Ji gyveno kartu su tėveliais mažame namelyje. Rimutė labai mylėjo savo tėvelius ir tėveliai ją mylėjo. Ji vis linksmai žaidavo su tėveliu, o mamytė ją mokė skaityti ir rašyti. Rimutė visados klausydavo savo tėvelių.

Vieną tamsią naktį, kai visi ramiai miegojo, užsidedė namelis. Niekas nežinojo, kaip ugnis prasidėjo. Tą baisią naktį Rimutė išvengė mirties, kai išbėgo iš namelio, bet jos tėveliams buvo per vėlu.

Neturint jokių gimių, kai- mynė paėmė Rimutę į savo globą. Rimutė labai pasiilgo tėvelių. Ji nieko nevalgė ir dienas praleisdavo verkdam. Ji taip nusilpo, kad turėjo gulėti lovoje. Tuo laiku, kai Rimutė sirgo per sapnus pasirodė jai jos tėveliai. Jie pasakė: „Rimute, tu turi labai greitai pasveikti. Turėsi gyventi su senute ir jos klausyti, kaip mūsų klausydavai. Neturi bijoti, nes vieną dieną tu ateisi gyventi su mumis ir vėl visi linksmai gyvensime. Turi atsiminti, kad mes tave labai mylime“. Rimutė atsakė: „Aš jus labai myliu“ ir užmigo.

Praėjo kelios dienos ir ji greitai pasveiko. Apispratusi su senute, ją labai pamilo, kaip tikrą savo močiutę. Vieną dieną Rimutė išėjo į darželį prisiskinti geliių ir liūdnei prisiminė savo tėvelius, kaip ji jų pasiilgo. Staiga nusisypsojo, nes taip pat prisiminė, ką jie Rimutei sakė: „Vieną dieną tu ateisi gyventi pas mus ir visi vėl būsimė linksmi. Turi atsiminti, kad mes tave labai mylime“.

Linda Mikučauskaitė, VII kl. K. Donelaičio lit. m-la.

BUVO GRAŽI VASARA

Ši vasara buvo labai karšta ir graži. Vasaros pradžioje aš daug maudžiaus ir žaidžiaus su draugais žaidimo aikštėje.

Birželio pabaigoje važiauvau pirmą kartą į moksleivių ateitininkų stovyklą Dainavoje. Ten mes maudėmės Spyglio ežere, o vakarais ruošėm laužus. Aš sutikau daug savo senų draugų. Buvo įdomių vakarinių programų. Buvo šokiai ir puota. Smagiai laikas praėjo.

Rugsėjo mėnesio pabaigoje važiauvau su šeima į „Hiltonhead Island“ South Carolinoje. Pakeliui sustojome aplankyti savo gimines Ješmantus, Charlotte, N.C. Ten trumpai pabuavė, važiauvau pirmą kartą atostogauti į „Hiltonhead“. Buvo daug įdomių medžių ir labai gražus paplūdimis. Aš pagavau didelę žuvį. Vieną vakarą bežaidžiant „Put - put golfa“, mačiau mažą krokodilą.

Is „Hiltonhead“ važiuoju į Savannah. Tai miestas Georgijos valstijoje. Didelis uostas, daug gražių krautuvėlių. Po atostogų buvo labai smagu grįžti į namus, bet dar labai nenorėjau grįžti į mokyklą.

Be parašo Clevelandas Šv. Kazimiero lit. m-la.

IŠ NAMU I MOKYKLĄ

Eidama į mokyklą aš matau daug įdomių dalykų. Kasdien matau tuos pačius žmones laukiant autobuso. Rudenį lengva juos atpažinti, bet žiemą labai sunku, nes skaros ant burnų, o kepurės nuleistos iki akių.

Kai žiema ateina, lapai nukrenta ir medžiai pasilieka nuogi. Einu Californijos gatve. Čia labai daug mašinų ir autobusų pravažiuoja. Pastebėjau, kad mūsų rajone daug senukų gyvena. Jie anksti pradeda apie savo namus darbuotis. Visi tarp savęs tik lietuviškai kalba. Gal ir daugiau ką pamatytų, bet einu snausdama, nes kas rytą anksti keliuos, mažai miegojusi.

Lina Viržintaitė, Marquette Parko lit. m-los 8 sk. mokinė

JEI SUSITIKČIAU SU PREZIDENTU REAGANU

Aš paprašyčiau, kad jis išlaisvintų Lietuvą. Pagirčiau, kad jis yra geras prezidentas. Paklauskiau, kokia jo nuomonė apie komunizmą.

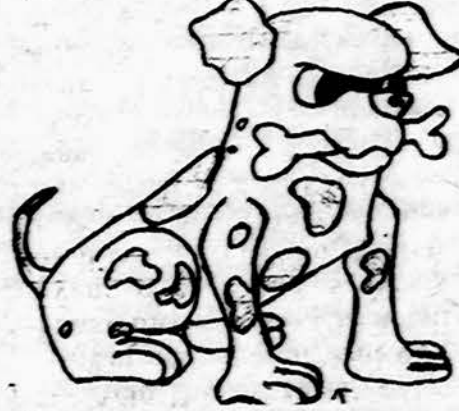
Vyga Kaufmanaitė

Prezidento paklaustiau, kodėl Amerikoje yra tiek daug alkanų žmonių. Jam patarčiau, kad mažiaus išleistų pinigų ginklams, o daugiau kitiems reikalams.

Tomas Berzinkas

Aš prašyčiau, kad apipurkėtų Dainavą chemikalais nuo vabalų kiekvieną vasarą; kad nupjautų žolę, kuri yra daugiau negu 3 inčų aukštumo. Prašyčiau, kad išvalytų Spyglio ežerą, kad padidintų ir išplautų barakus. Ne jis tą turėtų padaryti, bet duoti tiems dalykams pinigų. Svarbiausias prašymas būtų, kad jis Lietuvą išlaisvintų, o dėl kitų dalykų būtų galima dar gyventi.

Lidija Gražulytė Visi „Spygliukų ir Dygliukų“ bendradarbiai.

Ugniagesys. Piešė Andy Hamilton, Kanada

TRYS VĖLĖS, ZVAIGŽDĖ, MĖNULIS (Konkursinė Jiaudies pasaka)

(tęsinys)

Jau juo laukia mergaitė klausdama:

— Na ką, ar turi šaukštą, ar pagavai?

— Ačiū Dievui, turiu!

— Tai ačiū Dievui, kad turi, — sako mergaitė. — Čia netoli gyvena odų išdirbėjas. Nueik pas jį ir užsakyk, kad padarytų tris stiprius bizūnus. Mes anas versime ant šventosios Dvasios.

Karalaitis užsakė tuos tris bizūnus. Odininkas greit padarė ir jis parsinešė. Vieną rytą, motina ir jos dvi dukros, atėjo pusryčių valgyti. Motina sako:

— Na, ženteli, kur yra mano šaukštas, kurį liepiau man paduoti?

— Nagi štai, kur tu jį padėjai!

Mergaitė atsistojo prie durų ir jas laikė, o karalaitis su bizūnais visas tris plakė taip stipriai, kad visos gulėjo lyg negyvos.

— Daugiau neisite į šėtono (velnio) puotą, — pasakė karalaitis.

Karalaitis su ta mergaite apsidėdė. Kai mergaitė užsivijo jo plaučius, ji įrodė, kad moka susiūti siūlę be siūlės (be žymės), moka užlopyti lopą be lopo ir moka sutvarkyti tris vėles. (Tai pamotė raganą ir jos dvi dukras, kurias negyvai sukapojo karalaitis su bizūnais).

(Pabaiga)

Ta pasaka yra užrašyta 1887 m. Pakalnupio kaime, Raseinių valsčiuje iš pasakotojos Ursulės Maciulienės, 50 m. amžiaus.

Žodžiai, kuriuos reikia paaiškinti ir po sakinį parašyti: 1) Bizūnas, 2) odininkas, 3) puota, 4) alkis, 5) alkūnė, 6) alpti, 7) amatas, 8) anekdotas, 9) anyta, 10) ankštas.

(Mes anas versime ant Šventosios Dvasios — yra toks žmonių išsireikšimas, kai norimą ką nors mušti, ar skaudžiai ką nors pamokyti, kad daugiau taip nedarytų.)